

... blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

Opština Klokot-Vrbovac, KOSOVO

Integrirana strategija održivog razvoja [2011-2013]

Finansira:

Sprovodi:

Management
Development
Associates
MDA

ZAHVALNOSTI:

MDA tim želi da se zahvali na podršci dobijenoj od g-dina. Saše Mirkovića, gradonačelnika opštine Klokoč, njegovog izvršnog osoblja i njegovih sugrađanina; g-dina Sadi Feratiu, sada bivšem Ministru administracije lokalne samo uprave, g-dina Raif Elezi zamenik Ministra, MALS, g-dina Besnik Osmani, Stalni Sekretar, MALS; kao i gospodi Parviz Fartash i Robert Daughters iz UNDP na njihovoj stalnoj podršci. Posebno, MDA želi da se zahvali i pohvali svog glavnog partnera u UNDP g-đu Reze Duli, za pružanje veoma korisnih ličnih sagledavanja i usmeravanja tokom izrade ovog projekta.

NAPOMENA: Stavovi i mišljenja u ovom tekstu predstavljaju lični stav autora i kao takvi ne predstavljaju nužno stavove ili mišljenja Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) ili Opštine Klokoč-Vrbovac.

Opština Klokoč-Vrbovac
...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

Napomena gradonačelnika

Kao relativno nova opština, Klokoč-Vrbovac (Klokoč) je predstavljena kao opština sa jedinstvenim mogućnostima. Klokoč-Vrbovac sada ima šansu da 'osmisli' sebe kao jedinstveni i funkcionalni region na Kosovu. Ovo je prilika nagrađivanja potencijalnog dobitka ali je takođe i kurs ispunjen preprekama i izazovima. To je razlog zbog koga smo investirali u strateški plan za proširenje opštine, kako bi došli do sporazuma o najboljim praksama za napredak i kako bi se založili za podizanje životnog standarda za sve članove naše zajednice.

Klokoč-Vrbovac je bogat prirodnim resursima i stoga se mora fokusirati na promovisanju naših prirodnih dobara zarad buduće finansijske dobiti. Od naših mineralnih bazena za lečenje i termalnih izvora, do okolnih planina i relativno blage klime, Klokoč-Vrbovac ima neophodne resurse da postane finansijski održiv turistički region Kosova.

Štaviše, sa našim obiljem planinske vode, investicije u fabriku mineralne vode u Klokoču-Vrbovcu su se dokazale kao profitabilne i pružile su mogućnost za zapošljavanje stanovništva.

Mi stoga imamo mnoge prednosti kao mlada opština; naša zajednica je blagoslovena bogatstvom prirodnih čuda, ali ipak naši kapaciteti moraju da nastave da jačaju kako bi se iskoristio sav naš potencijal.

Buduće ulaganje u naprednije zdravstvene i obrazovne institucije je neophodno. Građani Klokoča-Vrbovca moraju da imaju pristup ne samo ambulantomama za pružanje prve pomoći u svojoj opštini i školama u kojima nedostaje stručni kadar. Iako je napredak ostvaren u obezbeđivanju osnovne infrastrukture u pojedinim selima, mi težimo da obezbedimo investicije za puteve, uličnu rasvetu i zgradu opštine; ciljeve koji neće našu opštinu učiniti samo privlačnijom za turiste, već će stvoriti i jači osećaj zajedništva kod lokalnog stanovništva.

Kroz radna partnerstva i progresivne promene, svi naši, gore navedeni, ciljevi mogu biti ostvareni i Klokoč-Vrbovac može postati bolja opština za sve – opština u kojoj naši građani mogu, sa ponosom, reći da dolaze iz blistavog mesta gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

S'poštovanjem,

Saša Mirković

Gradonačelnik, opština Klokoč-Vrbovac

Integrirana strategija održivog razvoja opštine Klokoč-Vrbovac

Opština Klokoč-Vrbovac

...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

Sadržaj:

1.0 Svrha strategije	7
2.0 Strateški plan	8
2.1 Vizija	8
2.2 Misija	9
2.3 Strateški ciljevi i zadaci	9
3.0 Profil opštine	13
3.1 Oblast i populacija	13
3.2 Vladajuća struktura	14
3.3 Politički pregled	16
3.4 Ekonomija	16
3.5 Javne službe	17
3.6 Mapa regiona	18
3.7 Dostignuća	19
4.0 Izazovi i mogućnosti	20
5.0 Izrada strategije	23
5.1 Koordinacija i partnerstvo	23
5.2 Izgradnja opštinskih kapaciteta	25
5.3 Finansijski plan	26
5.4 Prioriteti	28

Lista tabela:	Tabela 1	Oblast i populacija opštine Klokoč-Vrbovac	13
	Tabela 2	Izvršni službenici opštine Klokoč-Vrbovac	14
	Podatak 1	Političke partije u Klokoču-Vrbovcu	14
	Podatak 2	Opštinski plan za kapitalna ulaganja (2011-2013)	24
Lista podataka:	Podatak 3	Opštinski strateški i operativni plan budžeta (2011-2013)	25

AU
AKO
OCD
OZMR
EZ
IEO
VK
NATS
KPPP
LER
MALS
MALVJE
NVO
OEBS
JPP
RAR
ŠARS
UNDP

List skraćenica:

Administrativno uputstvo
Asocijacija Kosovskih opština
Organizacija civilnog društva
Odeljenje za međunarodni razvoj
 Evropska zajednica
Inicijativa za efikasne opštine
 Vlada Kosova
 Nemačka agencija za tehničku saradnju
Kosovski program za privatno preduzetništvo
 Lokalni ekonomski razvoj
Ministarstvo administracije lokalne samouprave
Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope
 Nevladina organizacija
Organizacija za Evropsku bezbednost i saradnju
 Javno privatno partnerstvo
 Regionalna agencija za razvoj
 Švajcarska agencija za razvoj i saradnju
 Razvojni program Ujedinjenih nacija
ASADMR Agencija SAD za međunarodni razvoj

1.0 Svrha strategije

Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) / Kosovo angažovao je Saradnike za menadžment i razvoj (MDA), konsultantsku firmu koja se nalazi na Kosovu da olakša razvoju Integrirane strategije održivog razvoja (u daljnjem tekstu: "Strategija") za opštinu Klokoč-Vrbovac, Kosovo. Ova Strategija je razvijana u periodu od četiri meseca (jun- oktobar 2010), sa značajnim podacima dobijenih od svih izvršnih službenika opštine i uključivanjem zajednice u sveobuhvatan proces koji obuhvata temeljnu analizu sledeća tri osnovna stuba života zajednice:

1. Dobro upravljanje (angažovanje javnosti; pravosuđe i sigurnost; kvalitetna radna snaga; finansijska odgovornost; kvalitet usluga; zdravstvena zaštita; obrazovanje; socijalna zaštita i komunalne usluge)
2. Održivost životne sredine (upravljanje zemljištem i infrastrukturom)
3. Promovisanje i podržavanje investicija (stvaranje poslova)

Svrha ove Strategije je da prepozna i promovise implementaciju sveobuhvatnih inicijativa u zajednici koje poboljšavaju kvalitet života, kvalitet mesta i mogućnosti u privredi za sve stanovnike opštine Klokoč-Vrbovac. Kao takva, ova strategija prikazuje kolektivne nade i želje pojedinaca uključenih u ovaj proces i pokazuje na koji bi način želeli da se njihova zajednica razvija.

Strategija Klokoč-Vrbovac je postala sveobuhvatan planski dokument koji organizuje opštinsku dugoročnu viziju i misiju u 18 strateških ciljeva i 35 povezanih ciljeva za iduće 3 godine

Novoformirana opština Klokoč-Vrbovac se suočava sa mnogim izazovima: slabim ili nepostojećim političkama planiranja, ograničenim ljudskim resursima, nejasnim imovinskim odnosima i neotkrivenim komparativnim prednostima, što dovodi do loše razvijenog opštinskog identiteta i nerazvijenog potencijala za ekonomski rast. Rešavanje ovih izazova može ojačati ovu zajednicu u brzo promenljivo okruženje.

MDA je preduzeo Sveobuhvatanu analizu situacije da bi procenio trenutnu situaciju na terenu. Sledeći koraci su preduzeti kako bi se osiguralo široko i transparentno učestvovanje svih relevantnih učesnika u ovom važnom procesu:

- Intervjui licem u lice s opštinskim izvršnim službenicima (Aneks 1)
- Funkcionalna samoprocena opštinskih izvršnih službenika (Aneks 2), koja se prožima kroz sledećih sedam (7) funkcionalnih oblasti: planiranje, razvoj zaposlenih, podsticanje ulaganja i podrška, interne komunikacije, kvalitet usluge, operacije i ljudski resursi.
- Sektor istraživanja s opštinskim izvršnim službenicima (Aneks 3), koji pokriva tri glavne analize sektora i analizu u vezi sa više od deset pod-sektora: (1) Dobro upravljanje (angažovanje javnosti, pravosuđe i sigurnost; kvalitet radne snage, finansijska odgovornost, kvalitet usluga, zdravstvena zaštita, obrazovanje, socijalna zaštita i komunalne usluge), (2) Održivost životne sredine (upravljanje zemljištem i infrastrukturom) i Promovisanje i podržavanje investicija (stvaranje poslova).

- Strateška radionica za zajednicu (javni sastanak) sa odabranom grupom građana koji predstavljaju sektor javnog, privatnog i civilnog društva, kao i gore navedene sektore ili pod-sektore (PPT prezentacija u Aneksu 4). Takođe, spisak učesnika i izveštaj sa radionice su navedeni u Aneksima 4 (a) i (b).
- Strateška međuopštinska konferencija, zajednička konferencija UNDP, Ministarstva administracije lokalne samouprave (MALS) na Kosovu i opština Gračanica i Klokot, u Draču, Albanija. Pogledajte Aneks 5 za program putovanja i dnevni red, te Aneks 5 (a) i 5 (b) za spisak učesnika, odnosno, radne grupe.
- SWOT analiza koja se sastoji od / omogućena "sa Sedam S" i "PESTEL" metode analize, prikazane u Aneksu 6.
- Sekundarno istraživanje.

U svim aktivnostima do sada, opštinski službenici su pokazali svoju krajnju predanost i posvećenost tome da ovaj proces bude uspešan. Kroz ovaj proces je opštinsko rukovodstvo je kontinuirano slalo obećavajuću poruku: Opština će nastojati da uključi celu zajednicu u naredne procese, time povećavajući verovatnoću da će strategija razvoja opštine dati očekivane rezultate i doprineti poboljšanju kvaliteta života u Klokotu-Vrbovcu za sve građane. Realno, da bi ova strategija mogla da se predstavi kao dokument od velike važnosti – ona bi trebalo da se sprovede efikasno i delotvorno. Stoga, ovaj proces treba da se nastavi i na sledećem projektu, a to je projekat razvoj konkretnog i realnog operativnog plana, u okviru kojeg će biti razvijeni detaljni programi, aktivnosti, ključni pokazatelji uspešnosti, resursi i mehanizmi praćenja i ocenjivanja.

2.0 Strateški plan

2.1 Vizija

Opština Klokot-Vrbovac teži da postane "održiva opština sa razvijenim turističko-ugostiteljskim i poljoprivrednim sektorom, jakom infrastrukturom i zajednicom gde građani učestvuju u procesu poboljšanja standarda života."

U vezi sa ovom vizijom, opština Klokot-Vrbovac priznaje svoj status posebne zajednice različitog etničkog sastava, koja zaslužuje najbolje od pojedinačnih i kolektivnih napora. Uspostavljanje i održavanje kvalitetnog života u ovoj zajednici zahtevaće planiranje, kreativnost i rad svih građana – učesnika iz svih sektora i ekonomskih slojeva. Ispunjenje vizije zajednice će zahtevati od lokalne i centralne vlasti, preduzeća, neprofitnih organizacija i civilne i religioznih organizacija da usklade svoje strasti, resurse i posvećenost u službi zajednici i njenim građanima. Opština Klokot-Vrbovac zamišlja sebe kao 'zajednicu saradnje' koja prepoznaje ulogu, doprinos, odgovornost i međuzavisnost građana i institucija.

2.2 Misija

Opština Klokoč-Vrbovac na svom putu ka ostvarivanju svoje ultimativne vizije težiće da sprovede misiju koja će shodno tome **“podstaci razvoj turizma i poljoprivrednog sektora i ulaganja u infrastrukturu, čime će pokazati pravo lice turističkog mesta, a samim tim i poboljšati životni standard u svim sferama života.”**

Opština kao organizacija javnog servisa shvata da se njeni primarni principi, politike, programi i prakse moraju biti u skladu sa odraziti prema Ustavu Kosova i stanarima predstavničke demokratije. Opština će učiniti sve napore da zastupa interese i ostvari balans između prava većine sa pravima pojedinaca u olakšavanju razvoja sektora turizma, poljoprivrednom sektoru i nabavci moderne infrastrukture. Konačno, ulaganje vremena i resursa u razvoj ovih sektora i osnovnu infrastrukturu će dovesti do opšte ekonomske dobiti za zajednicu koja nakon toga može biti usmerena ka obrazovanju, zdravlju i socijalnim programima.

2.3 Strateški ciljevi i zadaci

Sledeći strateški ciljevi pružaju širok pregled opštinskih službi i odgovornosti. U ovom delu, strateški ciljevi su predstavljeni kako bi se zadovoljile osnovne oblasti lokalne samouprave kojim upravlja opština Klokoč-Vrbovac. Izabrano rukovodstvo opštine Klokoč-Vrbovac ponašaće se u maniru koji poštuje i gradi ciljevi su predstavljeni kako bi se iznele primarne oblasti lokalne vlasti kojima upravlja opština Klokoč-Vrbovac: poverenje javnosti u demokratske procese kroz efikasnu finansijsku administraciju, pružanje kvalitetnih usluga, modernizaciju infrastrukture i poljoprivrednih metoda, promociju novih poduhvata investiranja, administriranje ekonomske poreske politike i održavanje fer i transparentnih lokalnih izbora. Opština preko svojih strateških ciljeva teži da obezbedi političko, pravno i administrativno rukovodstvo. U korelaciji sa svakim strateškim ciljem, postavljen je skup zadataka od strane opštinskih lidera Klokoča-Vrbovca. Ovi zadaci su razvijeni u oblasti turizma, poljoprivrede, infrastrukture, kvalitetnih javnih službi, zdravlja, obrazovanja i socijalnih usluga. Cilj opštine je da obezbedi pozitivne promene u ovim sektorima do kraja 2013. godine.

DOBRO UPRAVLJANJE

1	Obezbediti efektivnu i efikasnu implementaciju strateškog plana opštine	1.1	Sastaviti i pokrenuti tim "implementacije strategije" od najmanje tri (3) zvaničnika unutar opštine, do decembra 2010
		1.2	Obučiti najmanje tri (3) člana STI o veštinama opšteg menadžmenta, u prvom kvartalu 2011
2	Razviti i održavati detaljni ORP	2.1	Usvajanje ORP od strane Skupštine opštine (SO) do decembra 2011
3	Uspostavljanje i održavanje partnerstva sa "sestrinskim opštinama" kako bi se podstakla razmena znanja u vezi sa ekonomskim i socijalnim pitanjima	3.1	Najmanje jedno lokalno i jedno regionalno partnerstvo treba biti uspostavljeno do dec 2013
4	Razviti i osnažiti najvredniju imovinu opštine, njene zaposlene	4.1	Razviti veštine najmanje 20 viših i zvaničnika srednjeg nivoa, do dec 2011, putem obuke u oblastima opšteg menadžmenta: (1) dobro upravljanje; (2) Strateško i operativno planiranje i implementacija; (3) motivisanje zaposlenih; (4) delotvorno komuniciranje; (5) upravljanje projektnim ciklusom; (6) promovisanje investicija i podrška; (7) kvalitet usluga; (8) Rad sa zajednicama na terenu; (9) organizacione veštine; i (10) finansijski menadžment .11) katastar i poreska uprava
		4.2	Obezbeđivanje stipendija za pohađanje univerziteta u sledećim oblastima (geodezija, arhitektura i hidro inženjering) sa mogućnošću za zaposlenje u opštini nakon završetka studija.
5	Promovisati znatno angažovanje javnosti koje informiše, uključuje i osnažuje ljude i zajednice	5.1	Razviti politiku angažovanja javnosti od strane odeljenja administracije opštine i odobriti od strane SO do aprila 2011
		5.2	Razvoj (apr-jun 2011), usvajanje do sep 2011, i stupanje na snagu od okt 2011 i nadalje, opštinskog plana komunikacije (OPK)
		5.3	Ažuriranje postojećeg website opštine kako bi se pružile korisničke informacije, do marta 2011. i nakon toga stalno ažuriranje
		5.4	Obezbediti stalnu finansijsku transparentnost i odgovornost otkrivanjem svih informacija o planiranju i trošenju opštinskog budžeta
		5.5	Unapređivanje socijalne pozicije žena u zajednici kao i obezbeđivanje razvijanje tehničkih sposobnosti kako bi se obezbedila buduća zaposlenja do dec 2013
		5.6	Dizajniranje i distribucija elektronskih i štampanih informativnih biltena za opštinu Klokoč-Vrbovac
		5.7	Dizajniranje, štampanje i distribucija 5 000 kopija turističkog vodiča za opštinu Klokoč-Vrbovac do dec 2011

6	Izgraditi kulturu korisničkog servisa i pružanja usluga koji odgovaraju potrebama zajednice	6.1	Uspostaviti funkcionisanje "sve u jednom" (SuJ) u opštini do dec 2011
		6.2	Uspostaviti funkcionisanje odeljenja sanitarne inspekcije do dec 2013
7	Primenjivati razumno finansijsko upravljanje i izgraditi jaku opštinsku dugoročnu fiskalnu politiku	7.1	Razviti, usvojiti i sprovesti politiku za dugoročnu finansijsku održivost i fiskalnu odgovornost do maja 2011
8	Obezbediti građanima pristup povoljnim, odgovarajućim i kvalitetnim zdravstvenim uslugama	8.1	Razviti, usvojiti i sprovesti politiku za dugoročno pružanje primarne i hitne zdravstvene nege do sep 2011
		8.2	Unapređenje postojećih medicinskih objekata (klinike, opremu, osoblje) do dec 2013
9	Graditi partnerstva sa lokalnim i regionalnim zdravstvenim sistemima	9.1	Potpisati najmanje 2 MOR, jedan sa lokalnim pružaocem zdravstvenih usluga i drugi sa regionalnim PZU do sept 2011
10	Osigurati kvalitetne mogućnosti celoživotnog obrazovanja za sve građane	10.1	Unaprediti postojeće objekte za obrazovanje (škole, opremu, osoblje) do dec 2013
		10.2	Uspostaviti i konstituisati srednju školu za pružanje ugostiteljskih usluga do dec 2013
11	Obezbediti kvalitetne usluge socijalne zaštite građanima kojima je potrebna	11.1	Uspostaviti funkcionalnu opštinsku kancelariju socijalne zaštite (KSZ) do kraja 2012
12	Obezbediti kvalitetnu uslugu pružanja bezbednosti u opštini	12.1	Uspostaviti funkcionalnu opštinsku vatrogasnu stanicu do dec 2013
UPRAVLJANJE ZEMLJIŠTEM I INFRASTRUKTUROM			
13	Obezbediti odgovarajuće uslove života, a pri tome očuvati i unaprediti prirodne resurse opštine i okoline	13.1	Uraditi urbanistički plan opštine(UPO) do feb 2012

14	Izgraditi i održavati infrastrukturu koja olakšava efikasno kretanje ljudi i dobara	14.1	Kapitalna ulaganja u infrastrukturu (snabdevanje vodom; kanalizacija i odlaganje smeća; putevi, trotoari, javni parking; ulična osvetljenja; fiksni telefoni PTK, električna mreža i rekonstrukcija lokalnog sistema za navodnjavanje) do dec 2013
		14.2	Kapitalna ulaganja u infrastrukturu (izgradnja kulturnog centra, sportske hale i rekonstrukcija sportskih terena u Klokotu) do dec 2011
		14.3	Kapitalna ulaganja u izgradnju vatrogasne stanice do dec 2012
		14.4	Kapitalna ulaganja u izgradnju centra za prikupljanje poljoprivrednih proizvoda do dec 2013
		14.5	Izgradnja malih poljoprivrednih staklenih bašti do dec 2011
15	Očuvanje jedinstvenog karaktera opštinske ruralne zajednice u saradnji sa seoskim stanovništvom	15.1	Razviti i objaviti politiku održivost ruralnog načina života (ORNŽ)

PROMOVISANJE I PODRŽAVANJE INVESTICIJA

16	Proširiti i dalje menjati ekonomiju opštine i mogućnosti zapošljavanja putem razvoja, promocije i podrške aktivnosti ekonomske revitalizacije, koja će poboljšati kvalitet života svih građana	16.1	Uspostaviti opštinski "savetodavni odbor za promovisanje investicija i podršku" (SOPIP) da nadgleda i usmerava aktivnosti promovisanja investicija i podrške u opštini do juna 2011
		17	Čvrsto uspostaviti opštinu kao vodeću u turizmu i u proizvodnji vode ne samo na Kosovu već i na tržištu jugo-istočne Evrope
17	Čvrsto uspostaviti opštinu kao vodeću u turizmu i u proizvodnji vode ne samo na Kosovu već i na tržištu jugo-istočne Evrope	17.1	Razviti i sprovesti do sep 2011 informativnu kampanju "promovisanje investicija i podrška" koja prikazuje uporedne prednosti opštine, u turizmu i bio-proizvodima
		17.2	Uspostaviti odeljenje za turizam do dec 2011
18	Podržati razvoj poljoprivrednog sektora	18.1	Podstaknuti stvaranje Udruženja poljoprivrednih proizvođača/malih gazdinstava do dec 2011
		18.2	Podstaknuti razvoj proizvodnje povrća davanjem subvencija preko udruženja lokalnih poljoprivrednika do dec 2012

3.0 Profil opštine

3.1 Oblast i populacija

Klokot, zvanično Klokot-Vrbovac, je opština na Kosovu koja se nalazi oko gradova Klokot i Vrbovac. Klokot je ranije bio deo opštine Vitina, ali je zvanično postao opština 2008 godine. Klokot se nalazi 6 km severno od grada Vitina, na sredini auto-puta između gradova Gnjilane i Uroševac. Nalazi se samo 50 km jugoistočno od glavnog grada Prištine. Opština pokriva površinu od 23 km², uključujući 4 sela Klokot/Kllokot, Mogila/Mogillë, Vrbovac/Vërboc i Grnčar/Gernqarë. Procenjuje se da je ukupna populacija oko 5 050 stanovnika. Većina stanovnika su Srbi, oko 3 710 stanovnika, dok približno 1 340 Albanaca živi na teritoriji opštine. Postoje dva potpuno Srpska sela (Vrbovac/Vërboc i Grnčar/Gernqarë) i dva etnički mešovita sela (Mogillë/Mogila i Klokot/Kllokot) [izvor informacije: opština Klokot-Vrbovac].

Prema popisu stanovništva iz 1991. godine, 3 972 stanovnika je živelo u Kllokotu-Vrbovcu početkom devedesetih godina. Predviđeno je da 2011. godine bude sproveden popis stanovništva na Kosovu kako bi se dobili tačni statistički podaci i o broju stanovnika koji žive i o demografiji. Dole navedena tabela pokazuje sveobuhvatan pregled teritorije i promenu broja stanovnika koji žive u Kllokotu-Vrbovcu u poslednjih pedeset godina.

Tabela 1 Teritorije dhe Popullsia e Komunës së Kllokotit-Vërbocit

Oblast / Sela (Srb / Alb)	Teritorija (hektara zemlje)	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2010
Totals →	2336	3094	3452	3593	3960	4149	3972	5050
1 Vrbovac / Vërboc	330	667	745	758	813	883	775	931
2 Grnčar / Gernqarë	570	374	447	456	516	523	477	729
3 Klokot / Kllokot	579	714	783	940	1117	1223	1197	1540
4 Mogilla / Mogillë	857	1339	1477	1439	1514	1520	1523	1850

[Izvor: opština Klokot-Vrbovac, 2010]

Opština Klokot-Vrbovac
...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

Klokot-Vrbovac je poznat po (prirodnom) bazenu mineralne/lekovite vode, termalnoj fontani i, takođe, po fabrici koja proizvodi mineralnu vodu 'Klokot'. Pored ovih specifičnih resursa, gde se već počelo sa ulaganjima, Klokot-Vrbovac ima velike mogućnosti da iskoristi svoje prelepo prirodno okruženje i resurse. Na primer, Šar planina se može videti na horizontu, reka Binačka Morava protiče kroz grad i Klokot je naročito bogat vodom koja je testirana i vrednovana kao voda sa lekovitim svojstvima. Klokot-Vrbovac takođe ima mediteransku klimu koja kao rezultat ima relativno kratku zimu i duga leta. Na kraju, rečeno nam je, da Klokot-Vrbovac ima značajne arheološke znamenitosti, od kojih je najpoznatija skulptura ilirske žene sa karakterističnom nošnjom.

3.2 Vladajuća struktura

Zakonodavna

Skupština opštine se sastoji od 15 članova izabranih u novembru 2009. godine na opštinskim izborima. Predsednik skupštine je g-din Žarko Dejanović (SLS). Do sada, uspostavljena su dva odbora: (1) odbor za politiku i finansije i (2) odbor za zajednice.

Podatak 1 Političke partije Klokota-Vrbovca

Politička partija		Glasovi	Procenat	Mesta
Totals →		613	100%	15
Samostalna Liberalna Stranka (SLS)		401	65%	10
Lidhja Demokratike e Kosoves (LDK)		212	35%	5

Opština Klokoč-Vrbovac
...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

Izvršna

Gradonačelnik je g-din. Saša Mirković (SLS). Zamenik gradonačelnika je g-din. Zoran Bogdanović. Zamenik gradonačelnika za zajednice je g-din Refik Halili i on je imenovan iz Albanske zajednice. Opštinska administracija je podeljena na pet odeljenja: administracija, kadrovska i javna služba; odeljenje za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, kulturu, omladinu i sport; odeljenje za urbano planiranje, katastar i geodeziju; odeljenje za budžet i finansije i odeljenje za poljoprivredu, šume i vodu. Opštinski odbor direktora je sastavljen od pet imenovanih direktora plus opštinska kancelarija za zajednice. U opštini ukupno radi 47 zaposlenih.

U Klokoču-Vrbovcu ne postoji autonomni pravosudni sistem. Međutim, u tu svrhu građani koriste usluge koje pruža opština Vitina. Opština Vitina/Viti ima opštinski sud (troje sudija Albanske nacionalnosti) i sud za prekršaje (troje sudija Albanske nacionalnosti).

Table 2 Izvršni zvaničnici opštine Klokoč-Vrbovac

Br.	Izvršni službenici	Pozicija
1	Saša Mirković	Gradonačelnik
2	Zoran Bogdanović	Zamenik gradonačelnika
3	Refik Halili	Zamenik gradonačelnika za zajednice
4	Meri Tomić	direktor, odeljenje administracije, kadrovske i javne službe
5	Srdjan Vesić	Direktor, odeljenje urbanog planiranja, katastra i geodezije
6	Hasan Rashiti	Direktor, odeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vode
7	Momčilo Stojković	Direktor, odeljenje za obrazovanje, zdravstvo, socijalne službe, kulturu, omladinu i sport
8	Liubomir Pržić	Direktor, odeljenje za budžet i finansije

Sudstvo

U Klokoču-Vrbovcu ne postoji autonomni pravosudni sistem. Međutim, u tu svrhu građani koriste usluge koje pruža opština Vitina. Opština Vitina/Viti ima opštinski sud (troje sudija Albanske nacionalnosti) i sud za prekršaje (troje sudija Albanske nacionalnosti).

Bezbednosno prisustvo

Opština Klokoč-Vrbovac nema svoju policijsku stanicu, međutim u julu 2007. godine pod-stanica policije je otvorena u selu Vrbovac/Verboc. Opštinski zvaničnici tvrde da su uspostavili dobru radnu saradnju sa policijskom stanicom u opštini Vitina/Viti koja ima 115 službenika: 84 Albanaca, 29 Srba (25%) i dva Hrvata, 103 muškaraca i 12 (12%) žena. U stanici se, takođe, nalaze pripadnici EULEX policije kao posmatrači. Što se tiče međunarodnog vojnog prisustva, pripadnici KFOR iz SAD su odgovorni za tu oblast. [izvor: OEBS opštinski profil, 2009].

3.3 Politički pregled

Glavna politička partija, koja je došla na vlast nakon prvih izbora održanih posle osnivanja opštine Klokot-Vrbovac, je SLS (Samostalna liberalna stranka) koja je dobila ukupno 65.4% glasova. LDK (Demokratski savez Kosova) je jedina opoziciona partija, i ona je dobila 34.6% glasova. Ukupno je 25.4% registrovanih birača učestvovalo na izborima. [izvor: zvanični website CIK]. Na centralnom nivou, SLS je deo koalicije sa PDK i LDK, i trenutno ima dva ministarska mesta.

3.4 Ekonomija

Opština Klokot-Vrbovac se, pre svega, sastoji od seoskih naselja i zbog toga je njena ekonomija u mnogome zavisna od poljoprivrede. Međutim, Klokot-Vrbovac ima potencijala da postane turistička destinacija kroz razvoj svojih lokalnih resursa, kao što su dva banjska centra, koja su izgrađena, i fabrika flaširane vode Klokot-Vrbovac, dva sektora koja trenutno stvaraju najviše mogućnosti za zapošljavanje u opštini. Jedna od glavnih prepreka tokom 2010. godine bila je nemogućnost opštine da ostvari sopstvene prilhode. To će se u 2011. godini promeniti, jer će opština početi da direktno oporezuje preduzeća, preciznije, dva banjska centra i fabriku flaširane vode. Prema izjavama opštinskih zvaničnika stopa nezaposlenosti u opštini je do 40 %. Međutim, ne postoje tačni podaci koji zvanično potvrđuju ovaj statistički podatak. Trenutno postoji 23 preduzeća koja upošljavaju preko 300 radnika. [izvor: Riinvest institut, Konačni istražni izveštaj, 'Izrada nacrtu o glavnim pravcima za socijalni i ekonomski razvoj opština gde druge (ne-Alban-ske) zajednice predstavljaju većinu stanovnika', 18 avgust 2008 godine, Priština].

Stanje osnovne infrastrukture je uglavnom loše. Bilo je pomaka: opština je počela da radi u skladu sa svojim nadležnostima i, uz pomoć međunarodnih donatora i Vlade Kosova, investirala je u sisteme vodovoda i kanalizacije u selima Mogila, Vrbovac, Grnčar i Klokot. Ipak, treba ostvariti veliki napredak i buduća ulaganja treba biti usmerena ka drugim infrastrukturnim projektima kao što su: putevi, kanalizacija, izgradnja opštinske zgrade, ulično osvetljenje, itd.

3.5 Javne službe

Zdravstvo

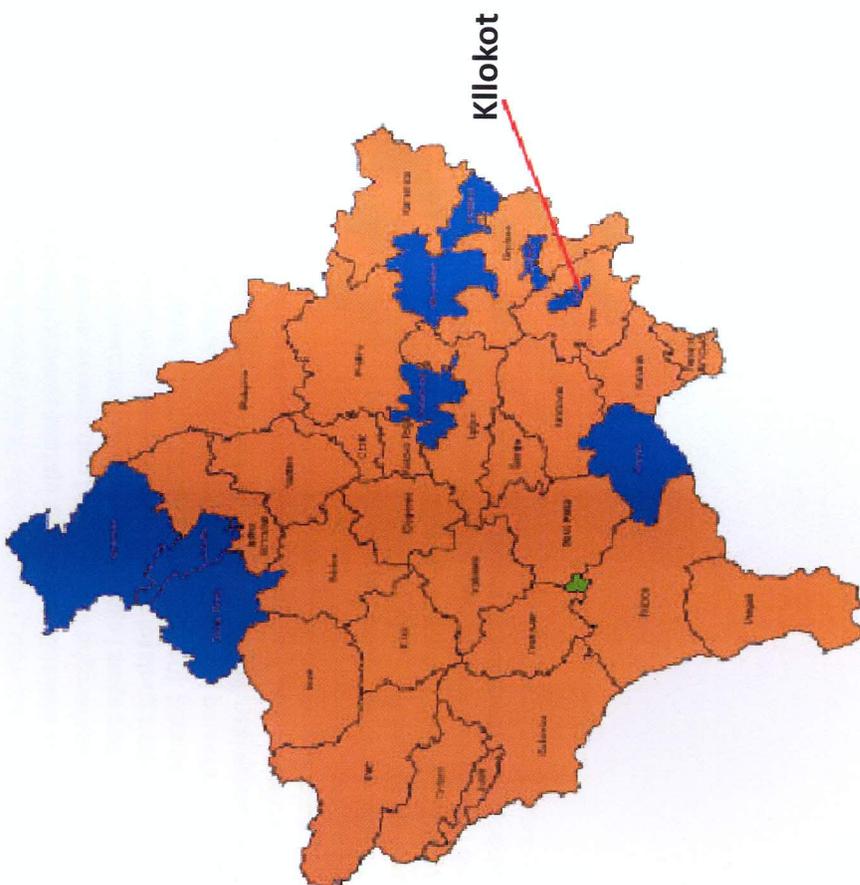
Opština Klokoč-Vrbovac ima dve osnovne zdravstvene ustanove u kojima se pružaju osnovna zdravstvena zaštita i prva pomoć. Trenutno, opština nema bolnicu i građani moraju da nađu alternativna mesta za dalje lečenje, kao što je Vitina, severni deo Mitrovice i/ili odgovarajuća mesta u Srbiji. Trenutne zdravstvene ustanove koje postoje rade pod ovlašćenjima vlasti iz Srbije, međutim opština Klokoč-Vrbovac postaje sve autonomnija i stoga počinje da ulaže sopstvena sredstva u izgradnju kapaciteta lokalnog sistema zdravstvene zaštite. Međutim, trenutna ulaganja su veoma mala u odnosu na potrebe lokalnog sistema zdravstvene zaštite. Opština Klokoč-Vrbovac je zaposlila 5 medicinskih tehničara čije se plate isplaćuju iz budžeta opštine. [Izvor: opština Klokoč-Vrbovac, 2010]. Zdravstvena služba je često predmet osporavanja, zbog nedostatka programa i pružanja usluga, koje sprečavaju vodeće uzroke lošeg zdravlja i prerane smrti, uključujući i povrede. U bliskoj budućnosti, opština Klokoč-Vrbovac će razmotriti stvaranje partnerstva sa regionalnim zdravstvenim sistemima unutar ili van Kosova kako bi se otklonili neki od trenutnih nedostataka.

Obrazovanje

Opština Klokoč-Vrbovac ima 3 osnovne škole, 1 srednju školu i 3 dečija parka. Osnovna škola u selu Klokoč ima 117 učenika i 22 nastavnika, u Vrbovcu ima 229 učenika i 30 nastavnika, dok u osnovnoj školi u Mogili ukupno 253 učenika pohađa nastavu i zaposleno je 13 nastavnika. Jedina srednja škola (tehničko-ekonomska) je u Vrbovcu i ukupno ima 147 učenika i 29 profesora. [Izvor: opština Klokoč-Vrbovac, 2010]. Škole Kosovskih Srba rade po nastavnom planu iz Srbije. Međutim, obrazovno osoblje se nalazi na platnom spisku i opštine Klokoč-Vrbovac i Srbije. Trenutno, opština Klokoč-Vrbovac bira direktore škola. Opština teži da uspostavi sporazum sa drugim srpskim školama kako bi se podigao kvalitet nastavnog osoblja. Dve glavne prepreke koje treba razmotriti u opštini Klokoč-Vrbovac su nedovoljna opštinska sredstva uložena u sektor obrazovanja i nedostatak profesionalnog nastavnog osoblja.

Opština Klokoč-Vrbovac
...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

3.6 Mapa regiona

Integrirana strategija održivog razvoja opštine Klokoč-Vrbovac

3.7 Dostignuća

Opština Klokokot-Vrbovac, od svog osnivanja pre više od godinu dana, realizovala je nekoliko infrastrukturnih projekata. Mali i srednji projekti sprovedeni su u okolnim selima opštine Klokokot-Vrbovac, i to izgradnja kanalizacionog sistema u Klokokotu i Mogili, prijem kamiona, koji je donirao USAID, za sakupljanja otpada/đubreta (4 radnika plaća opština), izgradnja parkova za decu u selima Klokokot, Mogila i Vrbovac, izgradnja i osvetljenje malih fudbalskih terena u Klokokotu, Mogili i Grnčaru, izgradnja pumpe za vodu u Mogili i izgradnja transformatora električne energije u Grnčaru. Opština je takođe potpisala ugovor za izgradnju nove zgrade opštine, predviđene da se završi do kraja 2011 godine.

U bliskoj budućnosti, opština planira da uloži u infrastrukturu i to u tri projekta od presudnog značaja, sa ukupno 1 000 000 eura donacije (kapitalna ulaganja) dobijenih od Kancelarije premijera Kosova.

Ti projekti su:

1. Izgradnja puta Mogila-Vrbovac,
2. Izgradnja kanalizacionog sistema u Grnčaru,
3. Izgradnja svih puteva u opštini Klokokot-Vrbovac.

Izgradnja malih sportskih terena u Klokokotu.

Izgradnja sistema kanalizacije u Klokokotu, Mogili i Vrbovcu

4.0 Izazovi i mogućnosti

Opština Klokot-Vrbovac, kroz niz konsultacija, uključujući i jedan javni sastanak i stratešku konferenciju, sprovela je SWOT analizu vladajućeg entiteta. SWOT analiza je korišćena kako bi se dobile dodatne informacije i izdvojile u interna (unutrašnja) i eksterna (spoljašnja) pitanja. Analiza je sprovedena korišćenjem dva alata i tehnike, jedna od njih je SWOT (snage, slabosti), koja procenjuje šta organizacija može ili ne može uraditi sa unutrašnjeg stanovišta. Potencijalne mogućnosti i pretnje su procenjene korišćenjem Pestel metode (politička, ekonomska, socijalna, tehnološka, zakonodavna i o krugu) kako bi se odredilo šta može pomoći organizaciji u ostvarivanju njenih zadataka i koje prepreke moraju biti prevaziđene ili minimizirane kako bi se ostvarili željeni rezultati.

SWOT analiza je urađena od strane opštinskih zvaničnika, članova civilnog društva i aktera u poslovnom sektoru. Grupe su bile podeljene na tri glavne oblasti:
 1. Dobro upravljanje; 2. Upravljanje zemljištem i infrastrukturom; 3. Promovisanje i podržavanje investicija. Dobijena povratna informacija je dole navedena, i ona je korišćena za razvijanje strateških ciljeva i zadataka sadržanih u strateškom planu.

SWOT analiza opštine Klokot-Vrbovac

Interni faktori	
Snaga	Slabosti
- Adekvatna opštinska struktura koja odgovara fazi tranzicije	- Nedostatak integrisane strategije razvoja
- Zadovoljavajući način upravljanja	- Nedostatak kvalitetne radne snage
- Trenutni opštinski organizacioni sistem je zadovoljavajući	- Nepostojanje politika i planova za svako odeljenje/sektor u opštini
	- Nepostojanje odgovarajućih kriterijuma za dobijanje socijalne pomoći
	- Organizacionoj kulturi opštine su potrebna dalja poboljšanja

Eksterni faktori	
Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none"> - Značajan potencijal za razvoj turizama i izgradnju rekreativnih objekata - Dostupnost poljoprivrednog zemljišta za razvoj i proizvodnju poljoprivrednih dobara - Kulturna i religiozna različitost - Potencijal za donacije i koordinaciju ekonomski razvijenih organizacija - Razvoj mogućnosti za penzionisana lica - Niska stopa kriminala i dobar kvalitet života 	<ul style="list-style-type: none"> - Političko okruženje još uvek nije stabilno - Velike kamatne stope - Nizak nivo zaposlenosti - Uništena/nedostatak infrastrukture - Imigracija stanovništva - Nizak nivo javne svesnosti o pitanjima zaštite životne sredine - Smanjeni budžet, opština nije u stanju da finansira kapitalne investicije - Ograničen ili nedovoljan pristup sekundarnoj zdravstvenoj nezi - Nedostatak pravog i kvalitetnog obrazovnog programa na srpskom jeziku (u osnovnim i u srednjim školama) - Blagi nedostatak razumevanja i/ili posvećenosti procesu decentralizacije opštine Klোকot-Vrbovac, Vlade i međunarodne zajednice koja radi na Kosovu - Nedostatak društvene imovine koja će služiti opštini da privuče strane investitore

Klokot-Vrbovac je bogat prirodnim resursima, konkretnije, prirodnim termalnim vodama koje se koriste za izgradnju opuštajućih banja i koje veliki broj ljudi na Kosovu želi da poseti. Trenutno postoje dve privatizovane banje, "Banja e Klokitit" i "Nena Naile," koje nude visoko kvalitetne tretmane i prirodne medicinske usluge. Pored banjskih centara, opština Klokot-Vrbovac ima fabriku za proizvodnju flaširane vode "Klokot voda." Dva banjska centra i fabrika vode su dva primarna poslodavca u opštini i obezbeđuju posao za ukupno 230 radnika. Prema izjavama opštinskih zvaničnika, prihod od turizma treba da dostigne do 40% ukupnog budžeta opštine.

Širenje turizma u oblastima širom opštine je veoma važan, prvi korak ka obezbeđivanju opšteg ekonomskog razvoja. Prihodi dobijeni od povećanog turističkog prometa mogu se koristiti za poboljšanje opšteg izgleda i života u opštini, čime će porasti mogućnost da se privuku komercijalna preduzeća, što odmah dovodi do povećanja mogućnosti za zapošljavanje kao i porast broja stanovnika koji odlazi u penziju.

Poboljšano fizičko okruženje pozitivno će uticati na poslovne mogućnosti, jer će predstavnici kompanija uzimajući u obzir novu lokaciju za biznis, gledati na Klokot-Vrbovac u povoljnijem svetlu. Pored toga, turizam ne zahteva velike investicije u tradicionalnu infrastrukturu. Pravilno planiranje razvoja turizma biće odskočna daska i izvor prihoda kojim se opšti ekonomski razvoj, obrazovanje, stanovanje i zdravstveni problemi mogu rešiti.

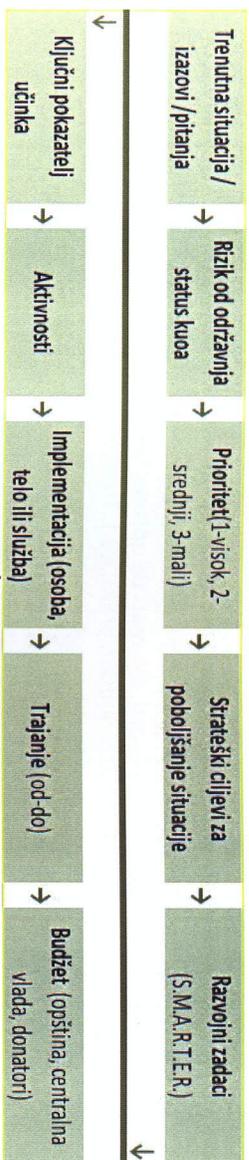
Osim turizma i svojih prirodnih resursa, Klokot-Vrbovac je opština koja ima veoma bogatu zemlju i veliki broj njenih stanovnika je uključen u sektor poljoprivrede. Za većinu stanovnika Klokota-Vrbovca, poljoprivredna proizvodnja je glavni resurs za smanjenje siromaštva i potencijalne ekonomske aktivnosti. Kao što su to napomenuli opštinski zvaničnici, kako bi se poljoprivredna proizvodnja koristila kao alat za podsticanje ekonomskog razvoja, potrebno je da opština usmeri svoje resurse na proizvodnju robe, gde ima komparativnu prednost u odnosu na druge regione na Kosovu, to jest na proizvodnju povrća (bio proizvode). Ipak, opština treba, takođe, da razmotri potrebu da se pomogne poljoprivrednicima u potražnji za tržištem na kom bi plasirali svoje proizvode. Bez pristupa tržištu napor će biti uzaludan.

Investicije u oblasti turizma ne samo da će podstaknuti buduće ekonomske napore, već će u kratkom roku, poboljšati kvalitet života članovima zajednice.

Opština Klokoč-Vrbovac
 ...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

5.0 Izrada strategije

Aneks 7 daje, u grubom formatu, početne korake koje opština treba da preduzme kako bi se pokrenulo sprovođenje ove strategije. Struktura plana implementacije je prikazana na slici ispod. Ovo obezbeđuje izveštaj o trajanju faza implementacije i mehanizama nadgledanja koji će se koristiti na svakoj raskrsnici. Pored toga predstavlja jasan opis ko je u opštini nadležan za nadgledanje svake od navedenih faza, uključujući ciljeve, zadatke i aktivnosti.

5.1 Koordinacija i partnerstvo

Gradonačelnik Klokoča-Vrbovca prepoznaje važnost iskrenog partnerstva sa različitim, zainteresovanim, akterima (javnost, civilno društvo i privatni sektor) zajednice i izgradnje bolje strategije za opštinu. Uzajamno razumevanje među akterima, vrednosti i poverenje koje dele vremenom će omogućiti integrisani i održivi razvoj opštine, da nastavi i izdrži sve promene.

Potencijalni partneri:

- Međunarodne donatorske agencije
- Centralna Vlada Kosova
- 'Sestrinske' opštine na Kosovu i regionu Balkana (one sa sličnom veličinom i sličnim resursima)
- Preduzeća iz privatnog sektora
- Civilno društvo

Potencijalne koristi od partnerstva:

- Razmena znanja
- o Tržišne prilike
- o Naučene lekcije
- o Veštine i/ili trening
- Mogućnosti finansiranja
- o Novčane donacije za specifične projekte
- o "u naturi" donacije (ne-novčani pokloni, kao što je oprema)

Komunikacija i mehanizmi koordinacije:

- Kvartalni donatorski sastanci koje vodi strateški tim za implementaciju (STI)
- Obezbediti podršku centralne vlade u naporima za promociju investicija i među-opštinska partnerstva
- Održavati protok komunikacija između svih partnera kako bi se izbeglo dupliranje napora
- Doći do potencijalnog privatnog sektora, civilnog društva i međunarodnih donatora putem okruglih stolova i javnih rasprava
- Osigurati praćenje nakon projekta o sprovedenim inicijativama kako bi se ocenili uspesi i slabosti za buduće projekte

Integrisana strategija održivog razvoja opštine Klokoč-Vrbovac

Strategija će se koristiti kako bi se pristupilo resursima na koordinisani način sa kosovskom centralnom vladom, donatorskim agencijama, regionalnim razvojnim agencijama na Kosovu, poslovnom zajednicom i građanima. Strategija će biti ažurirana periodično kako bi se uključile nove ideje i koncepti, a to takođe treba dalje da se razvija kroz konkretni Razvojni plan. Sledi sažetak dvaju relevantnih zakona i njihove primene u lokalnom kontekstu.

Zakon o lokalnoj samoupravi na Kosovu

Zakon o lokalnoj samoupravi na Kosovu (br. 03/L-040) dodeljuje sledeće četiri nadležnosti opštini Klokot-Vrbovac:

1. **Potpune i isključive nadležnosti**, što znači da opština ima ovlašćenja da uređuje i obavlja funkcije u različitim oblastima (npr. aktivnosti u turizmu i privrednom razvoju, promovisanju i zaštiti ljudskih prava, itd.). Trenutno je, takođe, u fazi planiranja i decentralizacija socijalnih usluga.
2. **Proširene nadležnosti**, u oblastima visokog obrazovanja, sekundarne zdravstvene zaštite, kulture i drugih oblasti.
3. **Poverene nadležnosti**, kao što su raspodela isplata socijalne pomoći (osim penzija) i zaštita šuma na području opštine. Implikacija više dodeljenih nadležnosti na opštinu se ogleda u tome da one trebaju da dobiju srazmerno finansiranje sa centralnog nivoa. Na primer, u pogledu raspodele isplate socijalne pomoći, nadležno ministarstvo (Ministarstvo rada i socijalne zaštite) treba da obezbedi opštinama neophodan budžet, tako da opštine budu u mogućnosti da ispune svoje obaveze prema svojim građanima. U tom smislu, postoji razlika u načelu i stvarnosti. Međutim nije uvek slučaj u stvarnosti da su poverene nadležnosti i propraćene finansijama.
4. **Preostale nadležnosti**, preostale nadležnosti koje nisu izričito navedene u raspodeli ovlašćenja prema Zakonu o lokalnoj samoupravi. Ove nadležnosti nisu pravno obavezujuće za opštinu. Međutim, one pružaju prostor opštinama da budu kreativne u ostvarivanju preostalih nadležnosti, bez čekanja na centralnu vlast, i da preuzmu inicijativu o važnim pitanjima razvoja opštine.

Zakon Kosova o finansiranju lokalne uprave

Osim navedenih načela finansiranja nadležnosti opštine, Zakon o finansiranju lokalne uprave (br. 03 / L-049) određuje opštinske finansijske resurse. Ovaj zakon dodeljuje nadležnosti opštinama u pogledu stvaranje vlastitih prihoda iz izvora propisanih zakonom, koje opštine mogu potrošiti samostalno u oblastima svojih prioriteta, bez nepotrebnih intervencija centralne vlade. Zakon predviđa sledećih sedam vrsta izvora za finansiranje opština:

1. Vlastiti prihodi (koji se dobijaju od poreza, taksi, naplata, rente, subvencije od stranih vlada ili organizacija, prihodi od prodaje opštinske imovine, itd.);
2. Operativni grantovi (opšti grant plus posebni grantovi za obrazovanje i zdravstvo);
3. Grantovi za proširene nadležnosti (grantovi za opštine u kojima su u većinski naseljeni kosovski Srbi);
4. Prenos poverenih nadležnosti;
5. Vanredni grantovi (tj. grantovi za prirodne katastrofe);
6. Finansijska pomoć iz Republike Srbije, i
7. Prihodi od opštinskog zaduživanja. Ovo je nova nadležnost za opštinu i to će biti uređeno Zakonom o dugu i opštinskim pozajmica (tek treba da budu pripremljen).

Bitno je da građani Klokoča-Vrbovca i opštinski zvaničnici u potpunosti razumeju nove nadležnosti prenesene sa centralne na lokalnu vlast kako bi bili u mogućnosti da ih sprovedu efikasno i efektivno u cilju boljika svoje zajednice.

5.2 Izgradnja opštinskih kapaciteta

Opština Klokoč-Vrbovac kao novoosnovana opština koja će imati povećan broj opštinskih službenika mora da uzme u obzir i pripremanje, odnosno uvođenje, programa obuke za izgradnju kapaciteta opštinskog osoblja, kome su potrebne sposobnosti i veštine ukoliko želi da sprovede strategiju na uspešan način. S obzirom na trenutne potrebe i zahteve u pogledu kvalitetne radne snage u opštini Klokoč-Vrbovac, Program izgradnja kapaciteta bi trebao da obuhvati ove osnovne komponente i tematske oblasti za povećavanje kapaciteta osoblja, kao što su: programi opšteg upravljanja, programi obuke u vezi opštinskih sektora, planiranje i izrada integrisane održive komunikacije i planova doseganja zajednica, ekonomske planove i planove za zajednice.

U smislu ovog pristupa, opštinski kapaciteti trebalo da budu i bazirani na sledećim načelima:

- (1) Programski baziran. Program izgradnje kapaciteta treba da ima celovit, odnosno, sveobuhvatan pristup. Ne bi trebao da bude vođen samo jednom funkcijom opštine. Treba da uzme u obzir ceo sistem potreban za funkcionisanje opštine. To je posebno važno u slučaju novoosnovanih opština jer one moraju da neguje svoje aktivnosti izgradnje kapaciteta od samog temelja, počeka (tj. katastar, javne usluge, informacione tehnologije, obrazovanje, zdravstvo, javno informisanje i dozezanje, odnosno, informisanje zajednice na terenu, finansijsku odgovornost i transparentnost, turizam i poljoprivredu i sl.).
- (2) Prema potrebi. Programe obuke treba pripremiti u skladu sa različitim potrebama opštine. Opština treba da izbegava ujednačene, iste programe kao i druge opštine jer sve opštine nemaju podjednako iste probleme i pitanja koja treba da reše.
- (3) Potreba za koordinacijom. Program bi trebao biti zasnovan na saradnji, odnosno, koordinaciji s ostalim uključenim akterima, kao što su nadležna ministarstva, međunarodni donatori i organizacije civilnog društva. To je imperativ kako bi se izbeglo dupliranje napora i zajednička koordinacija u tom smislu može da povećata uticaj na nastojanja izgradnje sposobnosti. Potreba za koordinacijom proizlazi iz spoznaje da je izgradnja kapaciteta proces u kojem je uključeno više aktera u različitim fazama planiranja i sprovođenja procesa.
- (4) Intervencija treba biti konačna. Intervencija na izgradnji kapaciteta ne može biti neograničena. Ona treba da bude usmerena na postizanje unapred određenih nivoa kapaciteta za opštnu, na osnovu kojih bi opština trebala da bude u mogućnosti da samostalno funkcionise.
- (5) Potreba za mehanizmom za nadgledanje. Postoji potreba za razvijanjem mehanizma za nadgledanje, koja treba da meri kapacitet razvoja opštinskih službenika. To uključuje prikupljanje podataka koji beleže ili evidentiraju broj programa obuke /seminara kojima je svaki član osoblja prisustvovao kao i uvođenje mehanizma za dalje praćenje odnosno proveru da ili kako službenici sprovede svoje novo usvojene veštine na radnom mestu.
- (6) Partneri određeni programom. Sama priroda programa obuke trebalo bi da odredi ko bi trebali da budu partneri u izgradnji kapaciteta. Partneri stoga ne mogu biti određeni unapred, pre konceptualnog rešenja programa obuke.
- (7) Program koji treba da bude vođen datim radnim okvirom. Program izgradnje kapaciteta treba da bude vođen dugoročnim strateškim planom i prioritetima opština.

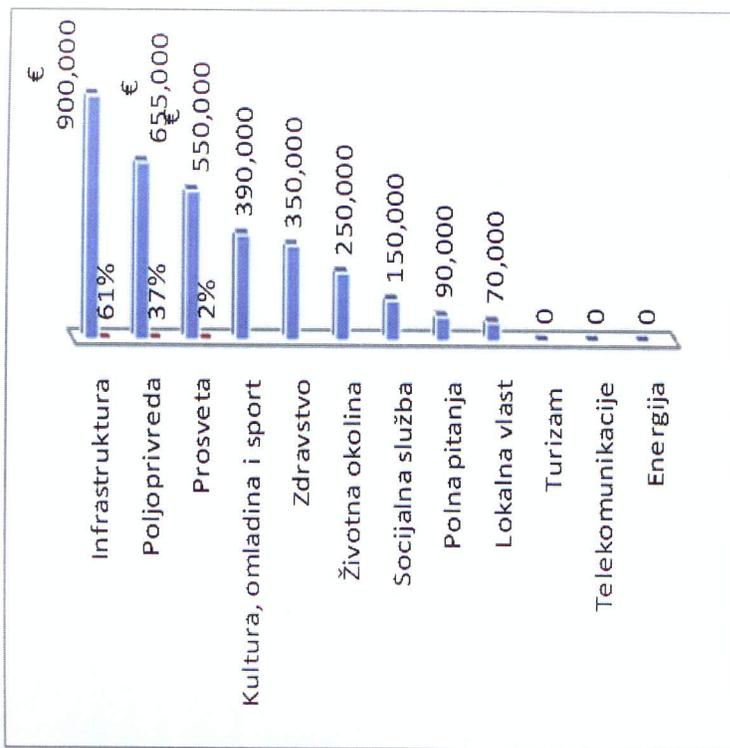
Integrisana strategija održivog razvoja opštine Klokoč-Vrbovac

5.3 Finansijski plan

Timu za implementaciju projekta (TIP) je dodeljen zadatak da razvije „Strateški plan“ za opštinu Tačna procena budžeta za sprovođenje ove strategije će zahtevati detaljan „plan realizacije /operativni plan“. PIT je pripremio obrazac i omogućio je uvid u konkretne ciljeve, aktivnosti i resurse koji su potrebni za efikasnu implementaciju. Finansijski podaci su isključivo zasnovani na pretpostavci i treba da ih analizira / završi Opštinski tim za implementaciju strategije (MSIT), po mogućnosti pre januara 2011. Aneks 7 sadrži ovu tabelu (“A3” format) i ona je data posebno od glavnog dokumenta sa “Aneksima”. Sa ovim, opština Klokoč-Vrbovac ima u planu da tokom perioda 2011-2013 realizuje projekte kapitalnih investicija u vrednosti od 3.4 miliona evra, sa infrastrukturom, poljoprivredom i obrazovanjem, što je 60% planiranog budžeta (videti sliku sa desne strane).

Sa druge strane, TIP, kroz svoj predloženi Strateški i operativni plan (aneks 7), smatra neophodnim da je opština Klokoč-Vrbovac potreban dodatni budžet od 2.2 miliona evra za projekte u sektoru “dobrog upravljanja” / “upravljanja zemljištem i infrastrukturom” / “promovisanje investicija i podrška”, takođe tokom perioda 2011-2013.

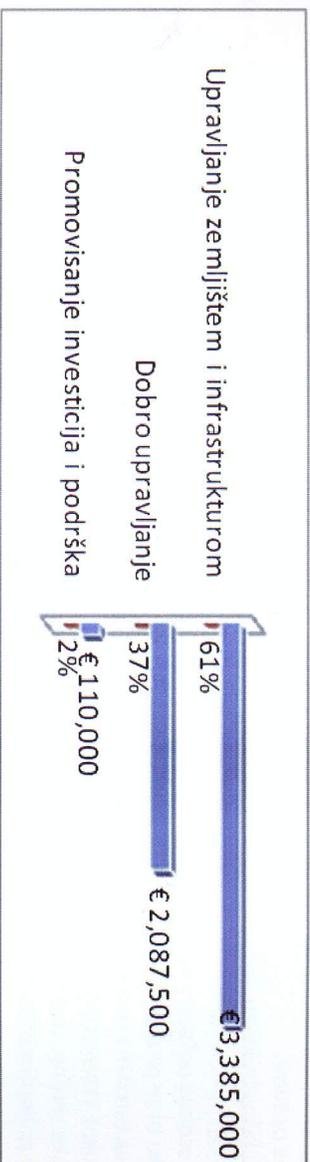
Podatak 2 Plan opštine za kapitalne investicije (2011-2013)

The education and primary health grants are ‘open-ended’ and driven by the number of students and population rather than being fixed by the budget constraint.

Opština Klokoč-Vrbovac
...blistavo mesto gde gostoprimstvo, rekreacija i zdravlje dolaze prirodno!

Kombinovani budžet kapitalnih ulaganja koje opština planira i budžeta predviđenog ovom strategijom, dovodi do ukupno potrebnog budžeta od 5.6 miliona evra za investicije, odnosno, ulaganja koja se odnose na upravljanje, infrastrukturu i njenu sposobnost da omogući jak privredni razvoj na komparativnom nivou sa zapadnim razvijenim opštinama.

Podatak 3 Opštinski strateški i operativni plan budžeta (2011-2013)

Imajući u vidu ograničenja budžeta, sa kojim se opština suočava, i napore da što pre krene sa implementacijom strategije početkom prvog kvartala 2011 godine, opština će morati da obezbedi budžet od 2.1 milion evra. Zbog toga se preporučuje da opštinsko rukovodstvo obavi razgovore sa različitim donatorima o mogućnostima finansiranja.

5.4 Prioriteti

Opština Klokot-Vrbovac treba da razmotri nekoliko prioriteta, koji se izdvajaju, u smislu mogućih uticaja na zajednicu i na samu opštinsku organizaciju. Odabrani prioriteti, dole nagrašeni, zahtevaju visok nivo angažovanja i posvećenost građana i aktera na razvoju efektivnog plana rada i mehanizma nadgledanja. Opština Klokot-Vrbovac mora svim svojim sredstvima obezbediti političko vođstvo i ljudsku, finansijsku i tehničku podršku. Uz primarni cilj, otvaranje novih radnih mesta, treba imati u vidu i značajna ulaganja i napore u izgradnji infrastrukture i izgradnju kapaciteta koja se moraju obezbediti. Opština Klokot-Vrbovac mora imati temeljnu infrastrukturu i sposobno opštinsko izvršno rukovodstvo kako bi se postigli strateški ciljevi i zadaci, u cilju podsticanje budućih ekonomskih ulaganja u oblasti turizma i poljoprivredne proizvodnje.

Opština stoga treba da na početku usredsredi na sledeće glavne prioritete:

- Razvoj i usvajanje plana ekonomskog razvoja opštine;
- Razvoj i usvajanje urbanističkog plana opštine;
- Implementaciju kapitalnih ulaganja u infrastrukturu, konkretnije, u snabdevanje čistom vodom, kanalizaciju, puteve, mehanizme za uklanjanje otpada i komunalnu službu;
- Da obezbedi poboljšanje kapacitete osoblja opštine i veštine u pogledu opšteg menadžmenta;
- Ažurira i održava website opštine kako bi se pružile relevantne informacije svim akterima u opštini ;
- Uspostavljanje opštinskog odeljenja za turizam i stvaranje pravnih podsticaja koji bi mogla privući potencijalna ulaganja u sektor turizma;
- Promovisanje i marketing opštine Klokot-Vrbovac kao turističke destinacije;
- Osnivanje i funkcionisanje ugostiteljske srednje škole (u cilju postizanja mogućnosti zapošljavanja mladih);
- Obezbeđivanje subvencija za lokalne poljoprivredne proizvođače.

Kako bi se obezbedilo ostvarivanje gore navedenih ciljeva, opština treba da uspostavi sistem merenja u cilju procene uspeha u ostvarivanju ovih strateških ciljeva i unapređenju vizije opštine. U završnoj fazi, ključni unutrašnji i spoljašnji akteri trebaju biti uključeni u proveru valjanosti strateške vizije i strateških prioriteta, kako bi se prihvatilo strateški plan implementacije. Opština Klokot-Vrbovac, nakon odobrenja opštinske strategije od strane Skupštine opštine, bi trebalo da imenuje tim za implementaciju strategije, čija bi primarna odgovornost bila da nadgleda, procenjuje i izveštava o opštem procesu sprovođenja Strategije i njenom uticaju na opštinu i njene građane.

* * *

Kraj strategije

